

dialogen

TEMA KONST- & ARKITEKTURUNDERVISNING

Anna Fredriksson

KONSTSKOLAN
FÅR INTE VARA FEGIS

KONSTAKADEMIEN
The Royal Academy of Fine Arts

*Alla texter i essäserien Dialogen har global paginering,
vilket innebär att sidnumren är unika för var essä
och desamma som i kommande tryckta upplaga.*

Copyright © *Anna Fredriksson och Konstakademien*
Redaktör och ansvarig utgivare *Susanna Slöör*
Grafisk form *Leif Mattsson / Omkonst*

*Essäserien Dialogen utges med bidrag från
Kungl. Akademien för de fria konsterna, Göran Lagervalls stiftelse.*

KONSTAKADEMIEN
The Royal Academy of Fine Arts

Anna Fredriksson

KONSTSKOLAN FÅR INTE VARA FEGIS

Den senaste tiden har jag funderat en hel del på den här Bologna-processen. Bologna hit, Bologna dit, Bologna överallt. Man kanske till och med kan skriva en Bolognasång. En annan gång.

Men är det verkligen Bologna som är den ensamstående boven i dramat? Att helt skylla på Bologna känns som att ta den enkla vägen ut, en utväg som egentligen bara presenterar en frustration över var konsteleverna befinner sig eller kanske vart de är på väg.

Sverige är ju som vi alla vet medlem av EU (Europeiska unionen). EU är idag ingen federal stat utan just en union som grundar sig på den fria handeln och rörligheten medlemsländerna emellan. I grundandet av denna union fanns också tanken om fred, eller snarare visionen om fred efter dåtidens krigshärjade Europa. Hela den här härligheten har utvecklats med åren, och efter en hel del fördrag, processer och möten har direktiv riktats mot de olika medlemsländerna för att förenkla just den fria rörligheten på alla plan.

När det kommer till skolan så stipulerar Bologna, ja jag kallar processen vid hans namn för att göra det enklare, att högskolan ska hålla samma kvalitet i alla EU-länder. Kvalitet är något tvetydigt och subjektivt. För att detta ska hanteras från ett systemperspektiv har ett poängsystem för Europas högskolor, den ökända eller välkända ECTS-poängen skapats (European Credit Transfer System).

En högskola behöver alltså för att få statliga medel till sin undervisning bevisa att eleverna får en utbildning som följer den Europeiska standarden. Vad nu en ”europeisk standard” är? Vi kan lämna det vid att även detta uttryck är klart tvetydigt och subjektivt.

samhället !

Krokiteckning hösten 2015
© Anna Fredriksson

För hur kan man egentligen skapa en standardnivå för alla de olika länderna, med sina skilda kulturer och historier, att rätta sig efter? Dock är det här en annan diskussion som får lämnas för tillfället och vi får helt enkelt bara konstatera att det som förut kallades högskolepoäng numer har förvandlats till ECTS-poäng.

Problemet för konstskolorna är att det fria valet eller den autonoma styrningen inte längre existerar på samma sätt, ur ett lärarlett perspektiv. Eller det är i alla fall vad jag uppfattat vara problemet med hela Bologna och dens byråkrati.

Först måste vi konstatera att de högre konsterna inte förhåller sig till kunskap på samma sätt som det akademiska samfundet gör. Vad det är som skapar en konstnär eller en person med autonomt och autentiskt uttryck kan inte Bologna avgöra med ECTS-poäng. Fräckt men sant är att direktiv är tolkningsbara, precis som lagar. Direktiv ger även större möjlighet till tolkning än vad en lag ger.

Högskoleverket påpekar att det är lärosätena som ansvarar för kvaliteten på utbildningen samtidigt som Högskoleverket måste ta hänsyn till Bologna. Problematiskt kanske, men det är nog just här vi kan freestylea lite. Personligen tror jag nämligen att det här problemet egentligen inte ligger i Bolognaprocessens händer utan i det faktum att samhället tillåtit skolundervisningsdebatten att bli politiserad. Den högre undervisningen ska vara autonom och inte lekas med från olika politiska block. Den högre utbildningen ska styras av de som är säreget bäst inom respektive område, punkt. Detta gäller både det akademiska samfundet och den högre konsten. Det är viktigt för ett samhälle att ha ett fritt högre utbildningssystem. Det får inte korrumpas.

Det är alltså viktigt att de konstnärliga skolorna håller den höga konstens fana högt och tolkar dessa direktiv utifrån skolans och även elevernas bästa. De konstnärer som tar på sig bördan eller

*Mitt ateljéhörn på Basis hösten 2015
© Anna Fredriksson*

lyckan att våga ansvara för utbildningen av unga och även ofta sköra själar bör tolka dessa direktiv just konstnärligt.

Här har den högre ledningen en viktig roll. Den högre ledningen kan besluta att konstskolan tolkar direktiven utefter det som anses vara bäst för skolan. Skit i politiken. Konstskolorna borde i allra högsta föredöme tolka Bologna till sin fördel istället för att göra hen till boven i dramat. Det kommer nämligen alltid dyka upp nya bovar. Det har gjort det i alla tider.

Något som är viktigt att påpeka i den här debatten är att i Sverige strävar all högre utbildning efter att vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. Alltså är det helt legitimt för en konstnär a.k.a (also known as) professor på konstskola att poängtera vikten av den fria undervisningen och stå upp för den under ECTS-poängens totalitära styre.

Att spela schack med enväldshärskaren har konsten gjort förut. Varför inte göra det igen? Symbolisterna körde exempelvis sitt race under kungastyren, låt även vår tids konstnärer köra sitt.

Samtidigt är det inte enbart Bologna själv som ska skyllas för de käppsättningar i hjulet som stundar den svenska eller kanske europeiska konstutbildningen. Konstutbildningen vågar inte lita på de egna. Konstutbildningen sviker sina elever om varken lärare eller elever vågar ställa de krav på utbildningen som behövs.

Det är viktigt att våga pusha och kräva en prestation utan att sänka individen som sökt sig till skolan. Denna prestation är inte nödvändig att betygsätta, däremot kan det möjligtvis vara befogat att fodra elevens närvaro, fysiskt och psykiskt, om det nu är så att man måste finna något konkret att ge Bologna.

För ingen skön konst skapas om den inte görs. Elevens smärta får ta plats i klassrummet, lika mycket som eleven tar emot CSN-medel. Jag tycker att det inte är mer än rätt att eleven presterar, eleven har självmant valt att söka sig till högre utbildning. Då måste det även vara legitimt att kräva saker av individen. Någon sa någon gång till mig att det är viktigt att ge men också att ta. Det är exakt vad en högre utbildning och individen ska göra, det är ett samarbete, ett kamratskap.

Jag vågar tro på att konsten är kreativare än direktiven.

Anna Fredriksson, andraårselev på konstskolan Basis

KONSTAKADEMIEN
The Royal Academy of Fine Arts